

Beeldkwaliteitplan A12

Visie en uitgangspunten
voor het gebied aan weerszijden
van de A12 te Veenendaal

Beeldkwaliteitplan A12

Visie en uitgangspunten
voor het gebied aan weerszijden
van de A12 te Veenendaal

Inhoud

1.	Inleiding	7
1.1	Inhoud en doel	
1.2	Leeswijzer	
2.	De op	9
3.	Bestaand beleid en ontwikkelingen	11
3.1	Inleiding	
3.2	Landelijk beleid	
3.3	Gemeentelijk beleid	
4.	Analyse en observaties	15
4.1	Inleiding en motto	
4.2	Analyse	
4.3	Trends en ontwikkelingen	
4.4	Afronding	
5.	Visie en ontwikkelingsschets	19
5.1	Visie in hoofdlijnen	
5.2	Landschappelijke inpassing: groen en water	
5.3	Civieltechnische kunstwerken en markante plekken: herkenning	
5.4	Bebouwing langs de A12: dynamiek en diversiteit	
6.	Acties en kaderstellende uitspraken	25

Snelweg langs Vianen

Huidige beeld langs de A12

Huidige beeld langs de A12

Huidige beeld langs de A12

1. Inleiding

1.1 Inhoud en doel

'Het verdwijnen van de bomen vind ik een positief effect van de verbreding van de A12,' stelt een ondernemer tijdens een bijeenkomst over het beeldkwaliteitplan voor de A12, 'want hierdoor wordt mijn bedrijf beter zichtbaar vanaf de snelweg.'

'Rijdend over de A12 langs Veenendaal,' mijmert een andere ondernemer, 'denk ik hoe onaantrekkelijk het moet zijn om in Veenendaal te wonen.' Waarna de ondernemer toegeeft nog nooit verder dan het bedrijventerrein te zijn geweest voor een bezoek aan Veenendaal.

Beide uitspraken werden gedaan op een bijeenkomst voor bedrijven langs de A12 op 26 mei 2005. De bijeenkomst was georganiseerd door de gemeente om te informeren en van gedachten te wisselen over het beeldkwaliteitplan. De uitspraken raken de kern van het Beeldkwaliteitplan voor het gebied langs de A12. De ondernemers willen zichtbaar zijn, en de gemeente wil zich presenteren als een stad om te wonen, recreëren, winkelen en te werken.

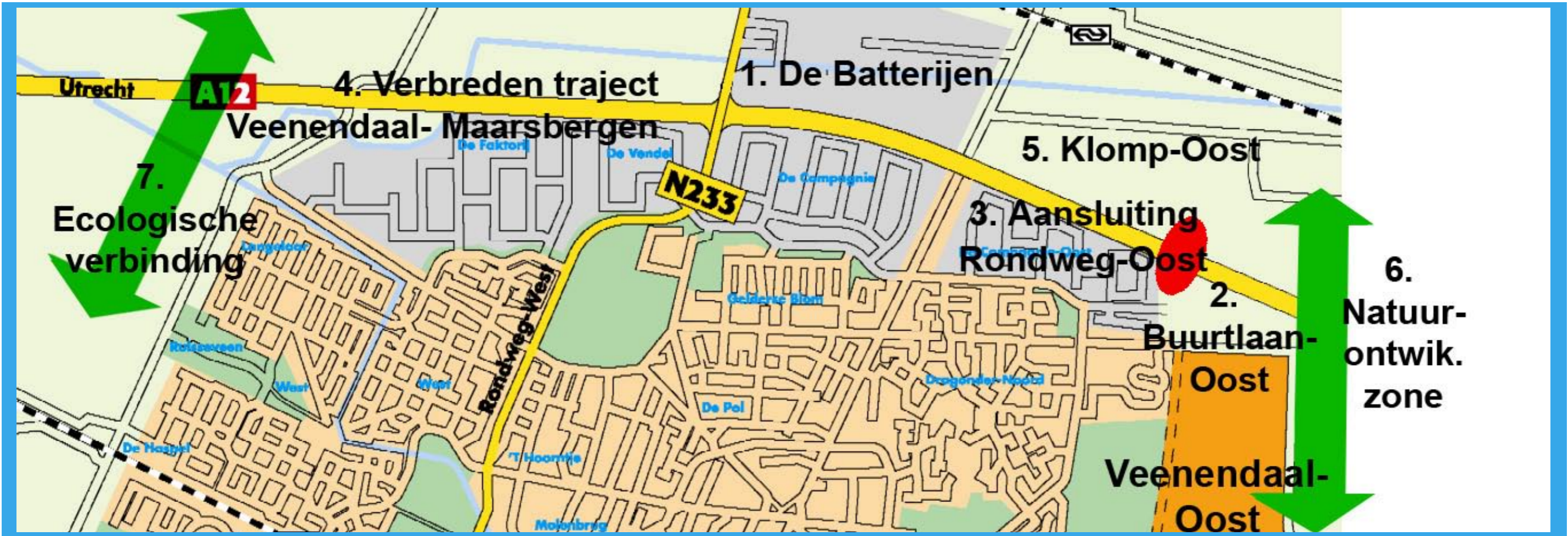
Dit boekwerk bevat het Beeldkwaliteitplan voor het gebied langs de A12 te Veenendaal. Doel van het beeldkwaliteitplan is de veranderingen langs de A12 inzichtelijk te maken en aan te geven hoe de gemeente wil omgaan met deze veranderingen.

Door diverse initiatieven en plannen verandert het beeld langs de A12, waaronder de verbreding van de A12 in het kader van de landelijke Spoedwet en Tracéwet. Deze verbreding met zogeheten plusstroken geschiedt door Rijkswaterstaat, maar heeft ruimtelijke gevolgen voor de gemeente Veenendaal. Met name door het grotendeels verdwijnen van de bomenrijen langs de snelweg. Dat betekent dat bedrijven meer en beter zichtbaar worden vanaf de A12. Naast de mooie plekken en gebouwen, zullen dan ook minder fraaie kantjes en elementen in het zicht komen.

1.2 Leeswijzer

In het eerste hoofdstuk zijn kort de inhoud en het doel gegeven, alsmede deze leeswijzer. In hoofdstuk 2 is de opgave nader omschreven, en zijn de projecten en ontwikkelingen langs de A12 op een rij gezet. In hoofdstuk 3 zijn bestaand beleid en ontwikkelingen beschreven. In hoofdstuk 4 is verslag gedaan van een aantal observaties en analyses. In hoofdstuk 5 volgen de visie en ontwikkelingschetsen voor het gebied langs de A12. In hoofdstuk 6 zijn de acties per project weergegeven én de kaderstellende uitspraken.

Leestip: voor diegene die bekend is met Veenendaal en nationale ontwikkelingen zijn hoofdstuk 2, 3 en 4 van minder belang – zij beschrijven de huidige situatie en het beleid. Zij kunnen deze hoofdstukken 'diagonaal lezen'. Van meer belang voor deze 'ingewijden' zijn hoofdstuk 5 en 6. Daarin zijn de visie, uitgangspunten en kaderstellende uitspraken gegeven voor de Beeldkwaliteit langs de A12.

Diverse projecten langs de A12

Globale ligging plangebied
Beeldkwaliteitplan A12

2. De opgave

Het beeldkwaliteitplan A12 geeft voorstellen voor de ruimtelijke structuur en de vormgeving van het direct aan de snelweg grenzende gebied. Het gaat om voorstellen voor het groen, het water, de bebouwing en de (civieltechnische) kunstwerken. Globaal wordt aangegeven welke uitstraling Veenendaal wil hebben richting A12: een herkenbaar stadslandschap met een mix van groen, water en een diversiteit aan bebouwing.

Als eerste gaat het om de landschappelijke inpassing van de A12 na verbreding met plusstroken. Dat betekent het inzichtelijk maken van de gevolgen van deze verbreding, om vervolgens de landschappelijke inpassing te bepalen (onder andere met compensatie van gekapte bomen). Voorts zijn er diverse projecten waarvoor randvoorwaarden en uitgangspunten gegeven moeten worden, zoals bedrijventerrein De Batterijen en het gebied tussen Buurtlaan-Oost en A12, alsmede de vormgeving van civieltechnische kunstwerken (aansluiting Rondweg-Oost op A12) en mogelijke geluidsschermen.

Op middellange en lange termijn gaat het om de vormgeving van de aansluiting van Rondweg-West op de A12 en ideeën voor het opwaarderen van de bestaande bedrijventerreinen. Bij het laatstgenoemde gaat het om beter benutten van de fysieke en planologische ruimte op de bedrijventerreinen aan de zuidzijde van de A12.

Voor de volgende projecten zijn randvoorwaarden en uitgangspunten opgenomen in dit Beeldkwaliteitplan:

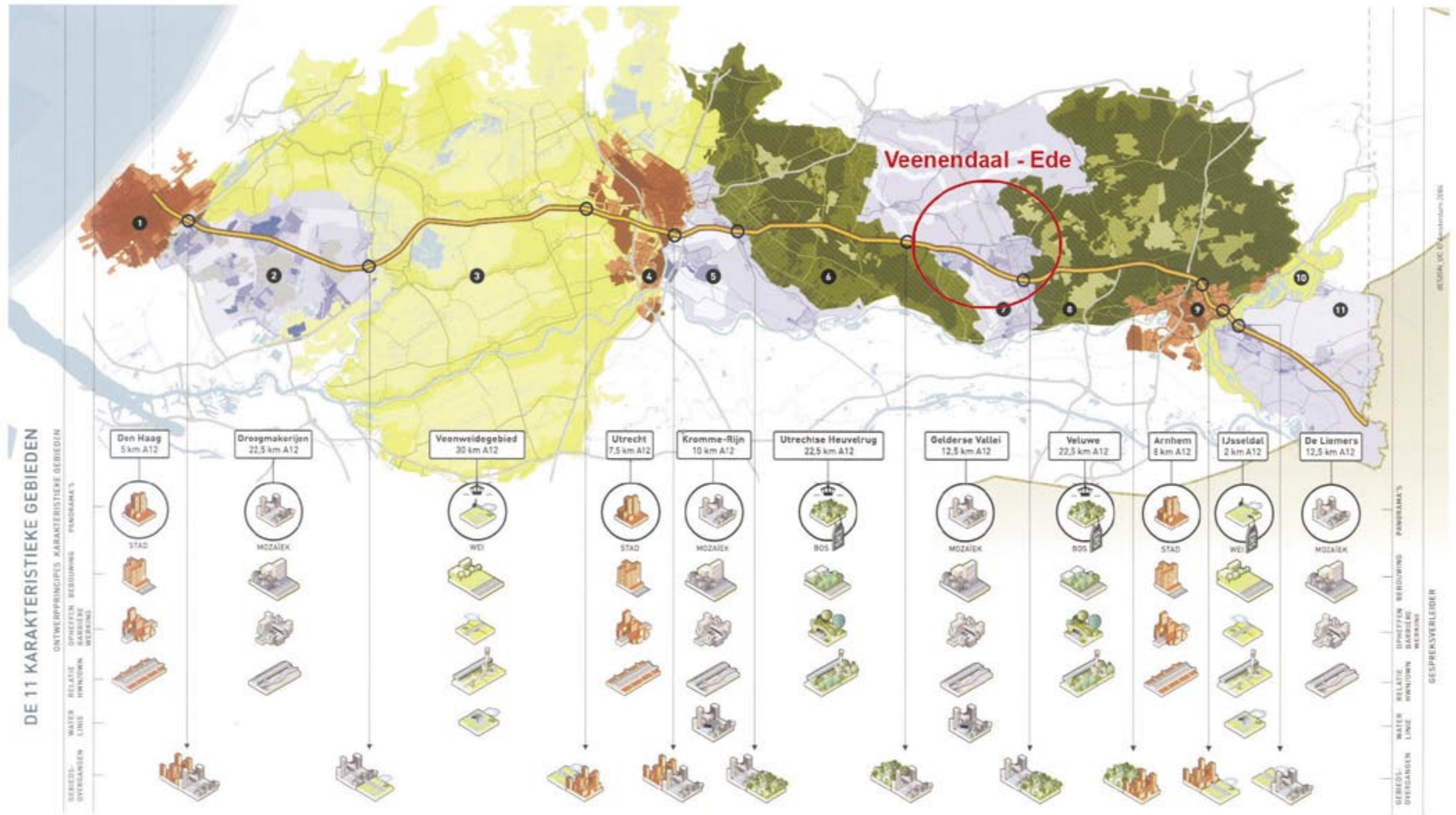
1. Ontwikkeling van het bedrijventerrein De Batterijen met als onderdeel Het Vizioner gelegen langs de A12. In de strook tussen de A12 en het bedrijventerrein is een vormgeving gewenst op een nieuw programma: parkeren in een landschappelijke setting;
2. Inrichting van het gebied tussen Buurtlaan-Oost en de A12, aansluitend op de ontwikkeling van het woongebied Veenendaal-Oost;
3. Aanleg van een oostelijke rondweg met een aansluiting hiervan op de A12.
4. In het kader van de Tracéwet is verbreding van de A12 op het traject Veenendaal-Maarsbergen onlangs opgestart. De gemeente is betrokken bij dit project, met als belangrijk onderdeel de aansluiting van de Rondweg-West op de A12.

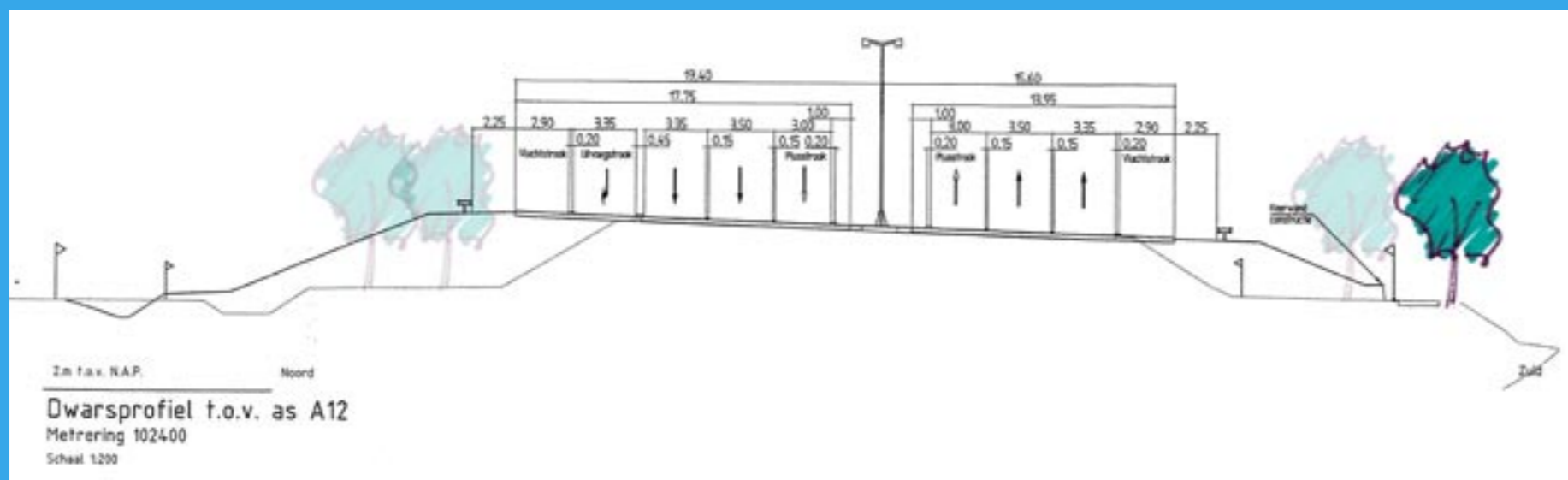
Andere projecten gelegen langs de A12 zijn:

5. Ontwikkeling van het bedrijfsterrein Klomp-Oost op het grondgebied van de gemeente Ede.
6. Inrichting van een natuurontwikkelingszone ten oosten van de nieuwe woonwijk Veenendaal-Oost op het grondgebied van de gemeente Ede;
7. Inrichting van een ecologische verbindingszone aan de westzijde van Veenendaal. Onderdeel hiervan is een nieuwe duiker voor het Valleikanaal onder de A12.

ROUTEONTWERP VAN DE OMGEVING

Ontwerpprincipes voor de omgeving van de weg als palet van elf karakteristieke gebieden

Doorsnede met verbrede A12 en te kappen bomen

Viaduct model Stad zoals opgenomen in het routeontwerp voor de A12: Regenboogroute

3 Bestaand beleid en ontwikkelingen

3.1 Inleiding

De gemeente oefent met de volgende instrumenten invloed uit op ontwikkelingen langs de A12:

- inrichting openbare ruimte;
- regels voor bebouwing en reclame, zoals gegeven in welstandsnota en bestemmingsplan.

In dit hoofdstuk is relevant gemeentelijk beleid kort beschreven. Eerst wordt echter het landelijk beleid dat van belang is gegeven.

3.2 Landelijk beleid

Regenboogroute A12

Het ministerie van Verkeer en Waterstaat is beheerder van het snelwegennet in Nederland. Met de stelling dat het aanzicht van Nederland in belangrijke mate vanaf de snelweg wordt beleefd, heeft zij het initiatief genomen voor een routeontwerp van de snelwegen. Het doel is te komen tot herkenbare, eenduidige en aantrekkelijke snelwegen met behoud van lokale karakteristieken. Het ontwerp betreft de architectonische samenhang van de weg, de kunstwerken, bermen, geluidsschermen, en alle zaken met betrekking tot inrichting, beheer en onderhoud. Kortom datgene waartoe het ministerie rechtstreeks de bevoegdheid heeft. Het uiteindelijke richtbeeld is versterking van de continuïteit en identiteit van de weg en versterking van de samenhang tussen weg en omgeving. Voor de brede strook buiten de snelweg is het verzoek gericht aan gemeenten om samen te werken aan een visie en inrichting. Een samenwerking die de gemeente Veenendaal is aangegaan, met als een van de uitkomsten het Beeldkwaliteitplan A12.

De A12 is voorbeeldproject voor het routeontwerp, genaamd Regenboogroute. Voor de A12 gaat het om 12 richtbeelden: 1 voor de weg zelf en 11 voor karakteristieke gebieden langs de weg. Voor het gebied tussen Veenendaal en Ede is onder het motto 'Mozaïek van bossen, boeren en bebouwing' een richtbeeld gegeven.

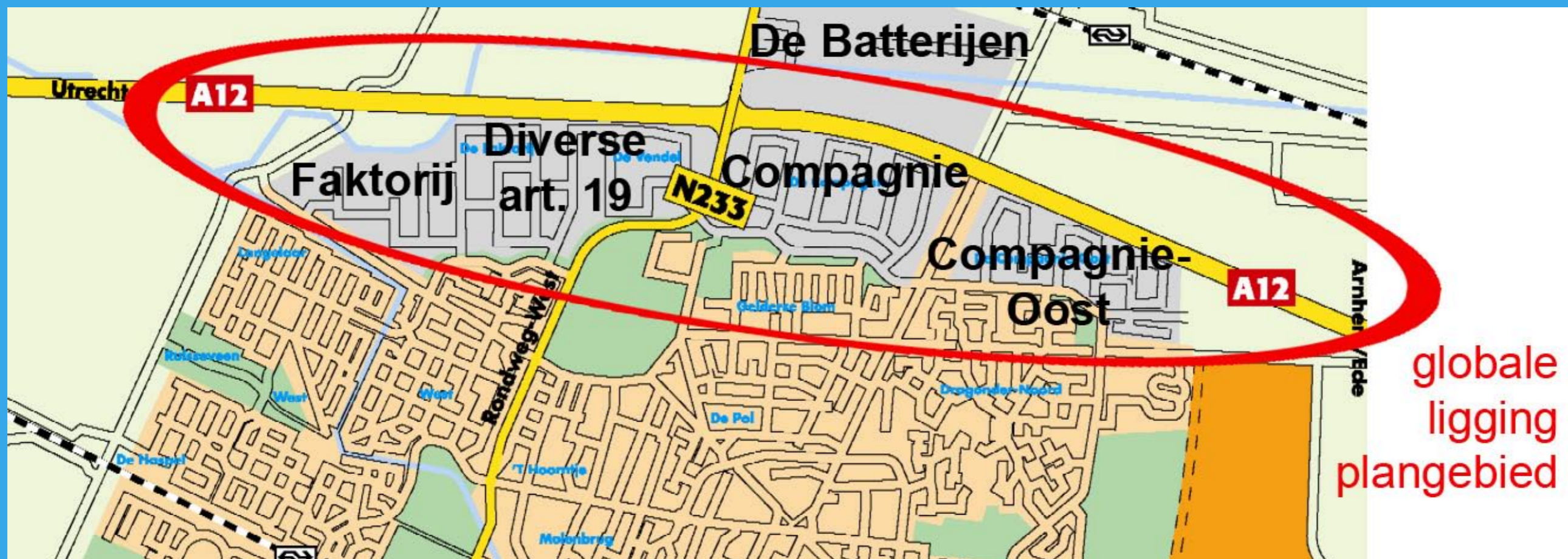
Ten aanzien van de huidige zichtlocaties wordt gesteld dat zij beter kunnen worden ingepast "in het landschap zodat het gebied er minder rommelig uitziet".

Meest concreet zijn de voorstellen voor de vormgeving van de civieltechnische kunstwerken langs de A12, met een richtlijn voor viaducten en de geluidsschermen.

Verbreding A12 met plusstroken

In het kader van de landelijke Spoedwet en de Tracéwet wordt de A12 verbreed met plusstroken. In opdracht van Rijkswaterstaat (RWS) heeft de Dienst Landelijk Gebied (DLG) van het ministerie van Landbouw, Natuur en Visserij (LNV) het inrichtingsplan van het landschapsplan voor de A12 opgesteld. Dit plan is in samenspraak met de gemeente opgesteld. Gegevens uit dit plan worden verwerkt in het bestek voor de verbreding van de A12. Dit bestek geldt voor de gronden in bezit van RWS. De gemeente heeft in een ambtelijke projectgroep haar visie en bijhorende uitgangspunten aangeleverd voor dit landschapsplan. De gemeentelijke visie en uitgangspunten zijn terug te vinden in het onderhavige Beeldkwaliteitplan voor de A12.

Onlangs is, in het kader van de Tracéwet, begonnen met de voorbereiding van verbreding van het traject Veenendaal-Maarsbergen. De gemeente neemt deel aan de ambtelijke projectgroep.

Globale ligging bestemmingsplannen langs A12

Bestemmingsplan	Vershil binnen het bestemmingsplan	Bebouwingspercentage in %	Minimale bouwhoogte in meters	Maximale bouwhoogte in meters
Compagnie		75	6	18
Compagnie-oost	langs A12	75	6	12
	westzijde	75	6	9
Batterijen	oostzijde	80	6	18
	Tussen Voorpoort en spoor Utrecht-Arnhem	80	7.5-10	12.5-25
	Vizier	80	10-15	24
	Kender Thijssen	80	25	36
Faktorij		80	-	12

Tabel met enkele gegevens uit de bestemmingsplannen langs de A12

Uitreksel uit Welstandsnota Gemeente Veenendaal

Het welstandsbeleid voor bedrijventerreinen is gericht op het behouden en versterken van de diversiteit aan bebouwing. De aanwezige bebouwing is divers, maar ook de kwaliteit is wisselend. Van belang voor de bedrijventerreinen is een goede aansluiting op de omgeving. Dat betekent soms hogere eisen stellen aan bebouwing vanwege de representatieve ligging, langs een belangrijke (ontsluitings)weg, of juist een groene afscherming aanbevelen om zicht op het terrein te ontnemen.

De Welstandsnota bevat sneltoetscriteria voor reclame. Het belangrijkste is dat de reclame (aan het gebouw) zich beperkt tot het hoogstnoodzakelijke, en geen afbreuk doet aan de architectuur van dat gebouw. Daarbij is er een voorkeur voor het toepassen van losse letters. Voor een uitgebreide beschrijving wordt verwezen naar deel C van de Welstandsnota van de gemeente Veenendaal.

Uitsnede plankaart Welstandsnota gemeente Veenendaal

3.3 Gemeentelijk beleid

Gemeentelijke Welstandsnota

In de Welstandsnota (deel B) zijn een beschrijving en waardering van de bebouwing langs de A12 opgenomen, alsmede gebiedsgerichte criteria voor "Bedrijventerrein B2". Met een aanduiding op de kaart is aangegeven langs welke wegen hogere eisen worden gesteld aan een representatieve uitstraling, bijvoorbeeld langs de A12.

In een aparte box (hierboven) is een stuk tekst opgenomen uit de Gebiedsgerichte criteria B2. Dit betreft het algemene beleid voor dit specifieke gebied. Aanvullend zijn in de nota criteria gegeven voor 'hoofdaspecten', 'massa en vorm', 'detaillering, kleur en materiaal'.

Vigerende bestemmingsplannen

Voor het gebied aan weerszijden van de A12 is een lappendeken van vigerende bestemmingsplannen aanwezig, zoals:

- bestemmingsplan Compagnie
- bestemmingsplan Compagnie-oost
- bestemmingsplan De Batterijen (en geplande herziening)
- bestemmingsplan Faktorijs
- en vele artikel 19 plannen voor met name de westelijke gebieden (Vendelier, Faktorijs)

De voorschriften van deze bestemmingsplannen verschillen in sterke mate. Tevens zijn binnen één bestemmingsplan verschillen aanwezig, bijvoorbeeld in bouwhoogte. Deze verschillen zijn vaak afhankelijk van een specifieke ligging of gewenst effect.

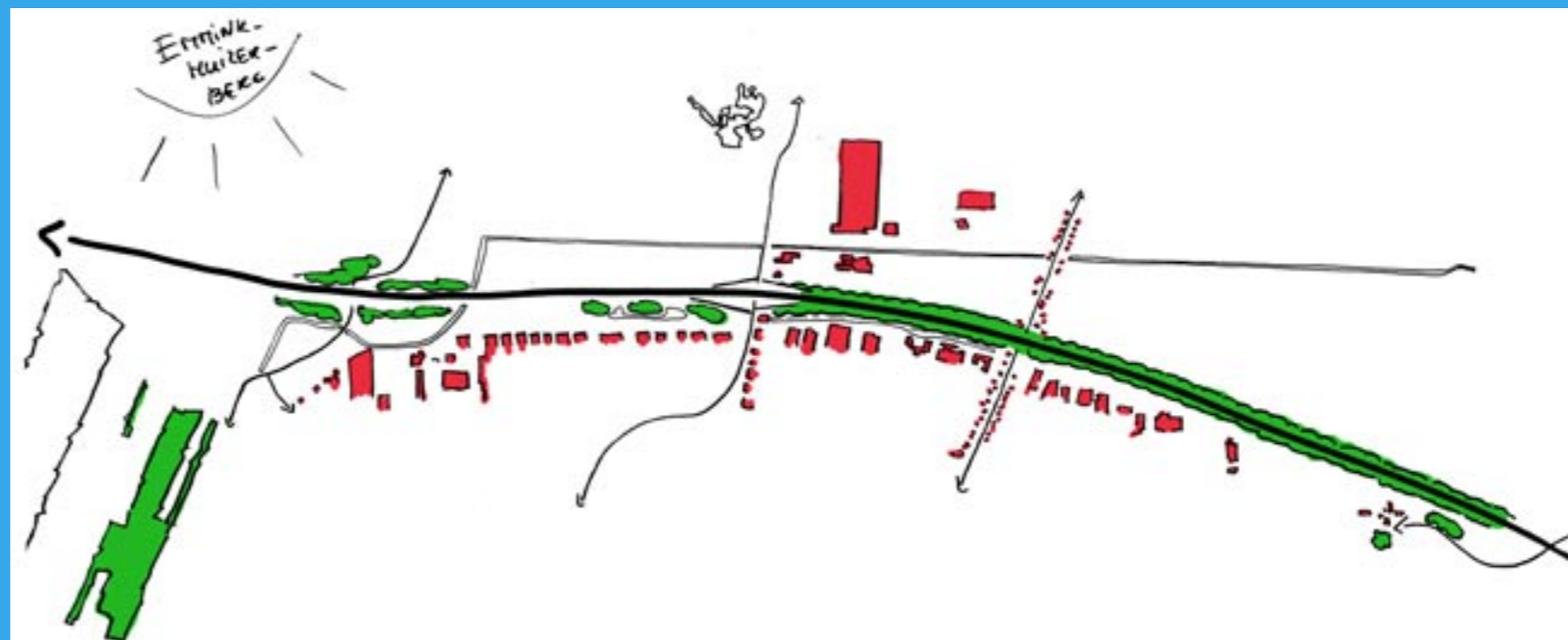
Hiernaast zijn in een tabel (globaal) de verschillende bouwhoogten en bebouwingspercentages weergegeven per bestemmingsplan, met uitzondering van de artikel 19 plannen.

Actualisering van de bestemmingsplannen voor de bedrijventerreinen aan de zuidzijde van de A12 is een wens van de gemeente Veenendaal. De start van deze actualisering is gepland in 2006 en kan omstreeks 2007/2008 gereed zijn.

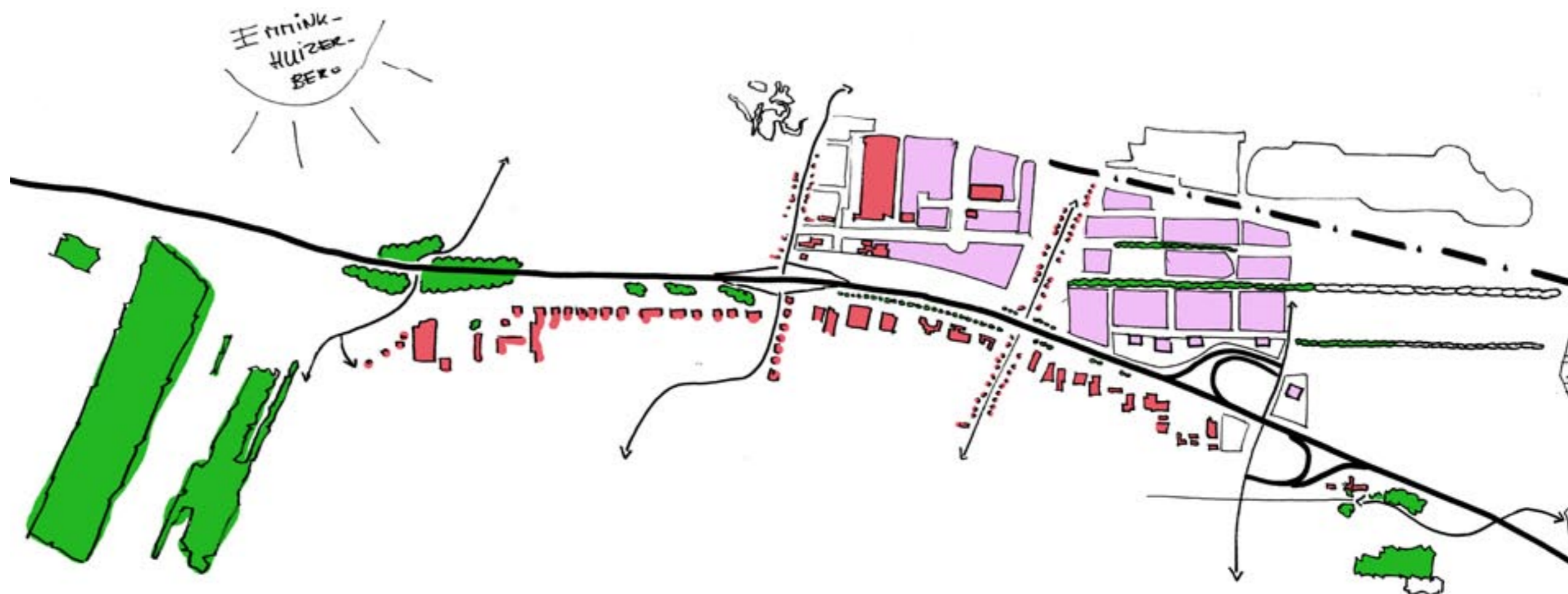
Voor het bedrijventerrein De Batterijen is een herziening van het bestemmingsplan in voorbereiding. Aanvang is gepland in 2005, met een mogelijke afronding in 2007/8.

Huidige beeld A12 te Veenendaal

Bovenstaande tekening toont de huidige situatie: A12 langs Veenendaal met veel opgaand groen. Onderstaande tekening geeft de nieuwe situatie: minder bomen en de A12 door Veenendaal

Huidige situatie langs A12: met bomen

Nieuwe situatie zonder bomen (en nog zonder verbreding met plusstroken)

4. Analyse en observaties

4.1 Inleiding en motto

Met het verdwijnen van de bomenrijen en het ontstaan van nieuwe bebouwing ten noorden van de A12 verandert de beleving van dit gebied: de snelweg voert niet meer 'langs Veenendaal', maar de

'A12 gaat door Veenendaal'

4.2 Analyse

Rijdend over de A12 richting Veenendaal

Bij de benadering van Veenendaal over de A12 domineert het groen:

- aan de oostzijde is dat het groen rondom het viaduct Maanderbuurtweg-A12;
- aan de westzijde is dat het open landschap met de Emminkhuizerberg en het opgaande groen op het punt waar de Kooiweg de A12 kruist en nabij de aansluiting met de Rondweg-West.

Dichterbij Veenendaal is er het zicht op het witte gebouw met het golvende dak (voorheen Sara Lee). Doordat de A12 een lichte bocht maakt is dit gebouw goed zichtbaar. Andere opvallende elementen zijn momenteel:

- de McDonald zuil met zijn gouden bogen,
- het gebouw van Kender Thijssen (naast Sara Lee)
- de reclamezuil op bedrijventerrein de Faktorij
- de vele geparkeerde auto's, met name ten oosten van de Stationsstraat.

Rijdend langs Veenendaal over de A12

Na deze eerste globale blik valt vooral de grote diversiteit aan bedrijfsgebouwen op aan de zuidzijde van de A12. Aan de noordzijde liggen momenteel nog groene gras- en weilanden. Deze zullen op termijn tussen Nieuweweg-Noord en Veenendaalseweg plaats maken voor bedrijfsbebouwing, zoals aangekondigd op een bord met de tekst "A12 zichtlocaties". En al die tijd kijkt de weggebruiker langs en onder de rijen bomen door die de A12 begeleiden. Met het verdwijnen van deze bomen verdwijnt een 'filter' tussen weg en gebouwen. Er komt direct zicht, waarbij veel van wat nu verborgen is zich bloot zal geven.

De diversiteit aan gebouwen langs de A12 is enerzijds het resultaat van de verschillende tijden waarin de terreinen zijn ontwikkeld, anderzijds is 'diversiteit' het beleid van de gemeente voor dit gebied. Daarbij is er voor iedere tijdsperiode een ander ontwerp-principe gehanteerd:

- a. In het westelijke gelegen deel (Faktorij/Vendelier) is er een ruime groenstrook tussen de A12 en de bedrijven. Hierin is ruimte voor ecologie, water en een wielerveding. De voorzijde van de bebouwing is gericht op de A12 met aan deze voorzijde het parkeren voor bezoekers. Het bedrijfsvervoer geschiedt uit het zicht van de snelweg, aan de achterzijde van de bedrijfsgebouwen.
- b. Het bedrijfsterrein De Compagnie met een ontsluitingsstructuur van noord-zuid lopende lus sen. Hierdoor grenst afwisselend bebouwing of een straat aan de A12. Langs de A12 liggen een waterloop en brede groenstrook. Parkeren in dit gebied geschiedt op eigen terrein, soms achter de bedrijfsgebouwen, soms aan de voorzijde en dus in het zicht.
- c. Het beeld van het bedrijfsterrein Compagnie-oost wordt langs de A12 bepaald door de vele uitgestalde auto's; voor de verkoop, van bezoekers en van de werknemers. Deze terreinen zijn van de snelweg gescheiden door een sloot. Het zicht op deze "blikkenzee van auto's" wordt nog enigszins verzacht door de bomen langs de A12. Met het verdwijnen van deze bomen is er geen enkel obstakel meer tussen "het uitgestalde wagen park" en de rijdende auto's.

Huidige situatie langs A12 ter hoogte van Kender Thijssen: met bomen

Nieuwe situatie zonder bomen (en nog zonder verbreding met plusstroken)

De diversiteit aan gebouwen is ook de resultante van het ontbreken van een strakke en dwingende richtlijn voor de bebouwing. Ondernemen is binnen Veenendaal een groot goed en de individuele ondernemer moet niet met te veel bebouwingsregels in een keurslijf gedwongen worden. De diversiteit laat daarmee iets zien van Veenendaal; een gevarieerd stadsbeeld, ruimte voor ondernemen en voorkomen van een dwingende uniformiteit.

Voor de ontwikkelingen aan de noordzijde is deze diversiteit een belangrijk uitgangspunt. De rand van het bedrijventerrein De Batterijen langs de A12 heet Het Vizier. Het concept voor deze strook met bedrijven gaat uit van een onderbouw met een continue beeld: de plint. Op deze plint staan individuele bedrijfsgebouwen, ieder met een eigen architectuur en uitstraling.

Naast een lichte kromming van de A12 ter hoogte van Veenendaal is ook de verhoogde ligging van de snelweg bepalend voor het beeld van en naar de weg. De A12 ligt tussen de Rondweg-West en de Stationsstraat circa 4 à 5 meter hoger dan zijn directe omgeving.

Bij binnenkomst in Veenendaal

Veenendaal is vanaf de A12 bereikbaar via de Rondweg-West. Dit is momenteel de enige ontsluiting vanaf de snelweg. Een tweede aansluiting is gepland aan de oostzijde van Veenendaal en zal (hoogstwaarschijnlijk) omstreeks 2007 gereed zijn.

De huidige westelijke entree is langs de A12 omgeven door bomen en niet of nauwelijks herkenbaar als stadsentree. Eenmaal op de Rondweg-West duurt het lang voordat de automobilist ontdekt dat er in Veenendaal ook woningen staan. Het beeld op de Rondweg-West wordt bij binnenkomst bepaald door opgaand groen en bedrijfsbebouwing met bijbehorende parkeerplaatsen en opslag. Bij binnenkomst via de Rondweg-West dringt zich onbewust de vraag op: waar wordt er gewoond in Veenendaal? In het beeldkwaliteitplan A12 wordt hier geen oplossing voor gegeven. Te zijner tijd kan dit worden meegenomen in een eventuele structuurvisie voor Veenendaal.

De bedrijventerreinen zijn niet alleen beeldbepalend voor Veenendaal, voor diegenen die slechts langs Veenendaal rijden bepalen zij ook de identiteit van de stad. Zij zullen Veenendaal vooral associëren met de bedrijven langs de A12. Dat Veenendaal meer is dan een bedrijventerrein is immers niet zichtbaar.

Bedrijfsgebouw op bedrijventerrein Compagnie-Oost

De bioscoop bij Ede is een beeldmerk dat menig voorbijganger zich later nog kan herinneren

4.3 Trends en ontwikkelingen

Landelijke trends

- Het dichtslibben van open landschappelijke ruimten, in dit geval het naar elkaar toegroeien van Veenendaal en Ede. Dit is onderkend in het streekplan en door de beide gemeenten. Er wordt momenteel gewerkt aan de ontwikkeling van een doorgaande natuurontwikkelingszone gelegen tegen de nieuwe oostkant van Veenendaal.
- Met het ontwikkelen van zichtlocaties in de vorm van bedrijventerreinen langs de snelwegen verdwijnen verschillen tussen kernen langs snelwegen. Zodoende rijst de vraag: 'Hoe Veenendaal zich kan en wil onderscheiden van andere plaatsen langs de A12?' Dit onderwerp komt ter sprake in hoofdstuk 5 Visie.
- Het streven naar een hoge beeldkwaliteit voor bebouwing en openbare ruimte leidt in veel gevallen tot een gemeenschappelijke richtlijn voor bebouwing en reclame, waarbij de wens tot uniformiteit domineert. In Veenendaal is daarentegen 'diversiteit' het uitgangspunt voor bebouwing langs de A12.
- Streven naar een zorgvuldig ruimtegebruik op nieuwe en bestaande bedrijventerreinen: efficiëntere inrichting van bedrijfsterreinen, -kavels en -bebouwing.

Voorbij Veenendaal

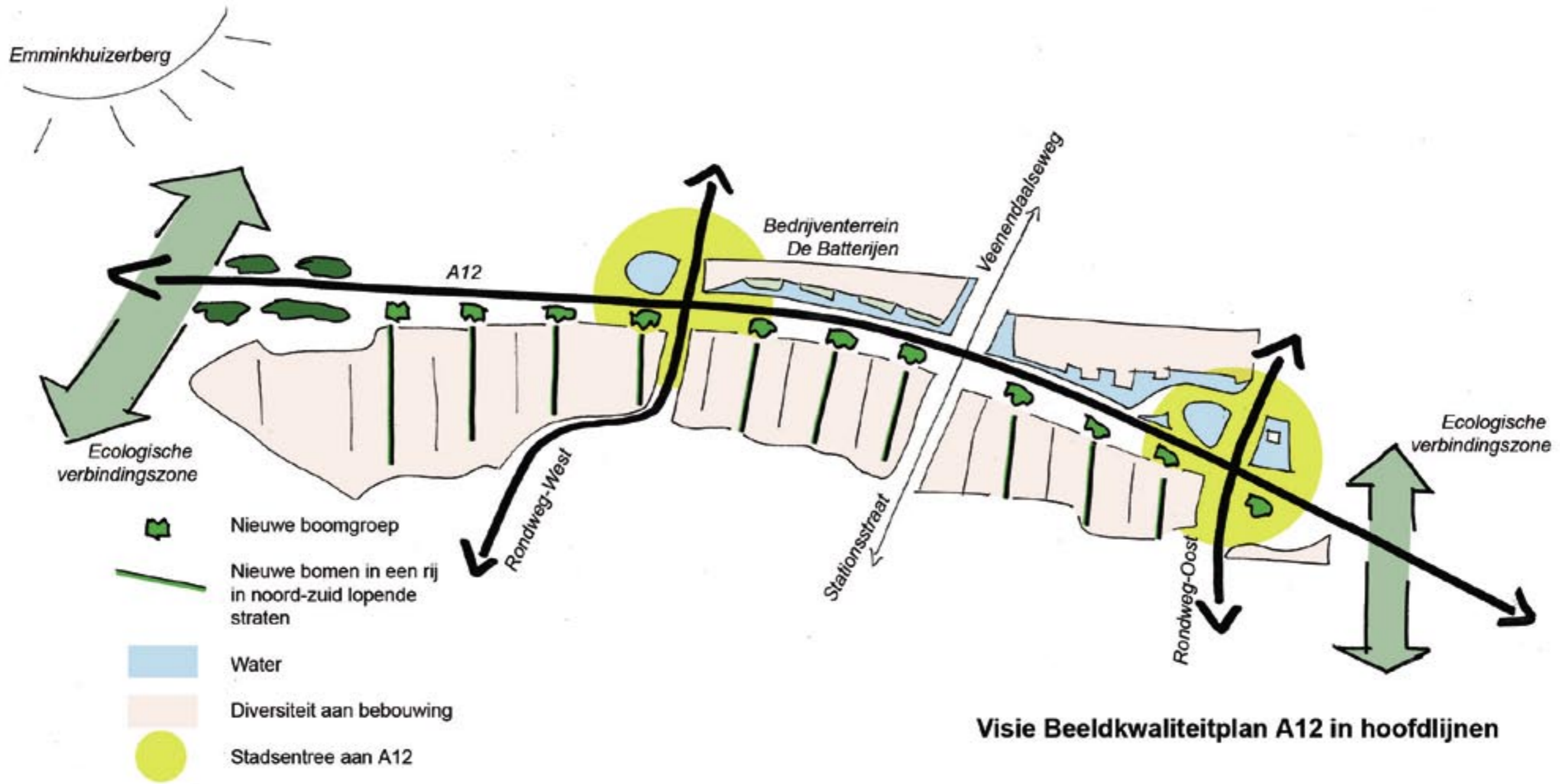
Ten westen van Veenendaal bepaalt het landschap het beeld vanaf de A12. Aan de oostzijde is er de overgang naar Ede. In de toekomst komen hier:

- bedrijventerreinen aan de noordzijde;
- een woonwijk aan de zuidzijde (Veenendaal-Oost);
- een natuurontwikkelingszone aan noord- en zuidzijde.

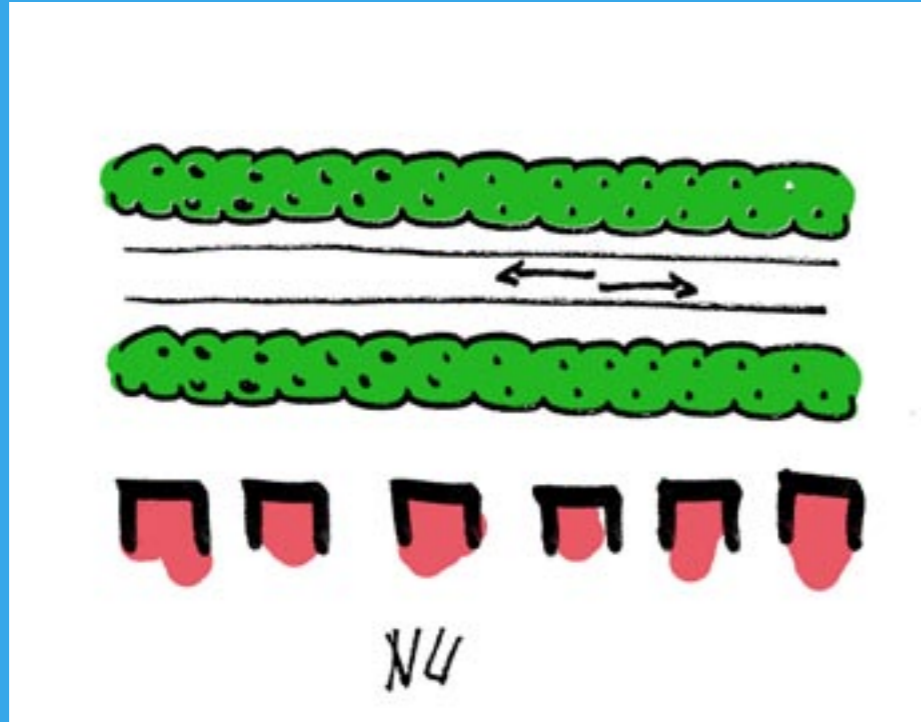
Dichterbij Ede wordt het beeld langs de A12 bepaald door de op- en afritten van knooppunt Maanderbroek (A12 - A30) in een ruime en landschappelijke setting. Waarbij 's nachts bijzondere verlichting deze plek markeert. Meest opvallend en voor iedereen die het gezien heeft onlosmakelijk verbonden met Ede, is de bioscoop in de geluidswal.

4.4 Afronding

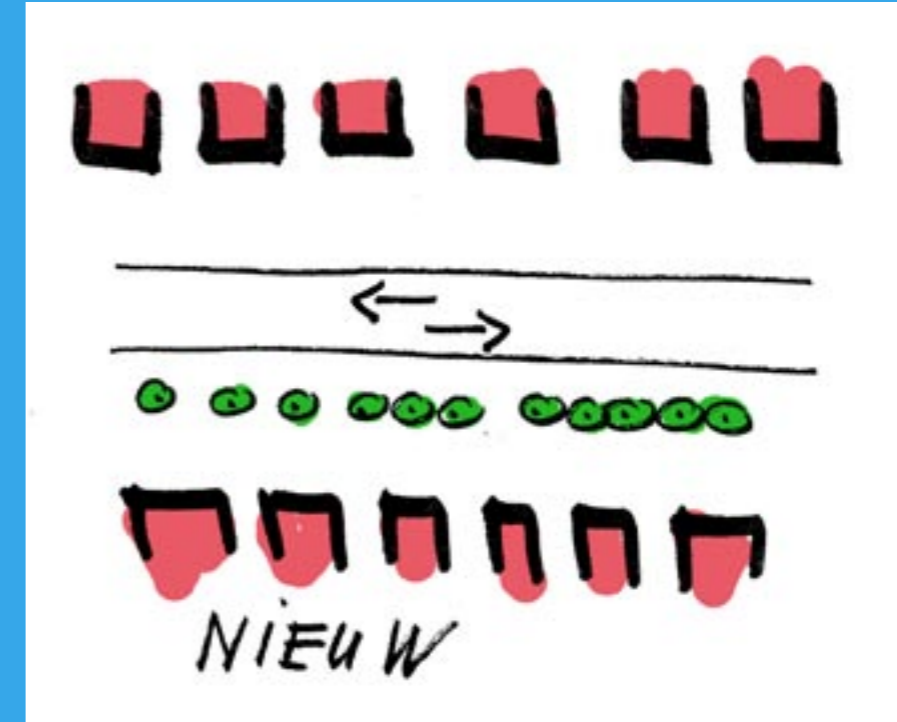
Ondanks de diversiteit aan gebouwen langs de A12 in Veenendaal is er geen gebouw dat zich aandient als beeldmerk of dat zo markant is dat het bij mensen op het netvlies blijft en zich, als icoon, in het geheugen nestelt. Een beeldmerk of markant punt hoeft niet per se een gebouw te zijn, maar kan ook een bijzondere verlichting, kunstwerk, groen, water of iets dergelijks zijn. Belangrijkste is dat zo'n markant element bij de waarnemer zorgt voor een positieve associatie tussen dat element en de stad Veenendaal. De ontwikkelingen langs de A12 bieden ruimte voor zo'n element, maar de vraag is: wat is dat element, waar staat het en wat doet de gemeente? Dit is een van de onderwerpen die aan de orde komen in het volgende hoofdstuk 5 Visie.

Visie van het Beeldkwaliteitplan A12 in hoofdlijnen: landschappelijke inpassing, diversiteit aan bebouwing en twee stadsentrees aan de snelweg

Huidige situatie: A12 tussen bomen

Nieuwe situatie: verbrede A12 tussen gebouwen en af en toe een boom

5. Visie en ontwikkelingsschets

5.1. Visie in hoofdlijnen

De visie op het gebied langs de A12 is verwoord in het volgende motto:

“Zichtlocaties in een landschappelijke setting”.

De landschappelijke inrichting draagt zorg voor samenhang, terwijl de bebouwing is gericht op diversiteit en ruimte voor ondernemen. Dit laatste sluit aan bij de kwaliteitspijler ‘Ruim baan voor ondernemen’ uit de Strategische visie van de gemeente Veenendaal.

De visie is in hoofdlijnen gericht op het vormgeven van Veenendaal langs de A12 als **herkenbaar stadslandschap**, waarmee Veenendaal zich wil presenteren aan de A12. Het herkenbare stadslandschap bevat de volgende ruimtelijke *bouwstenen*:

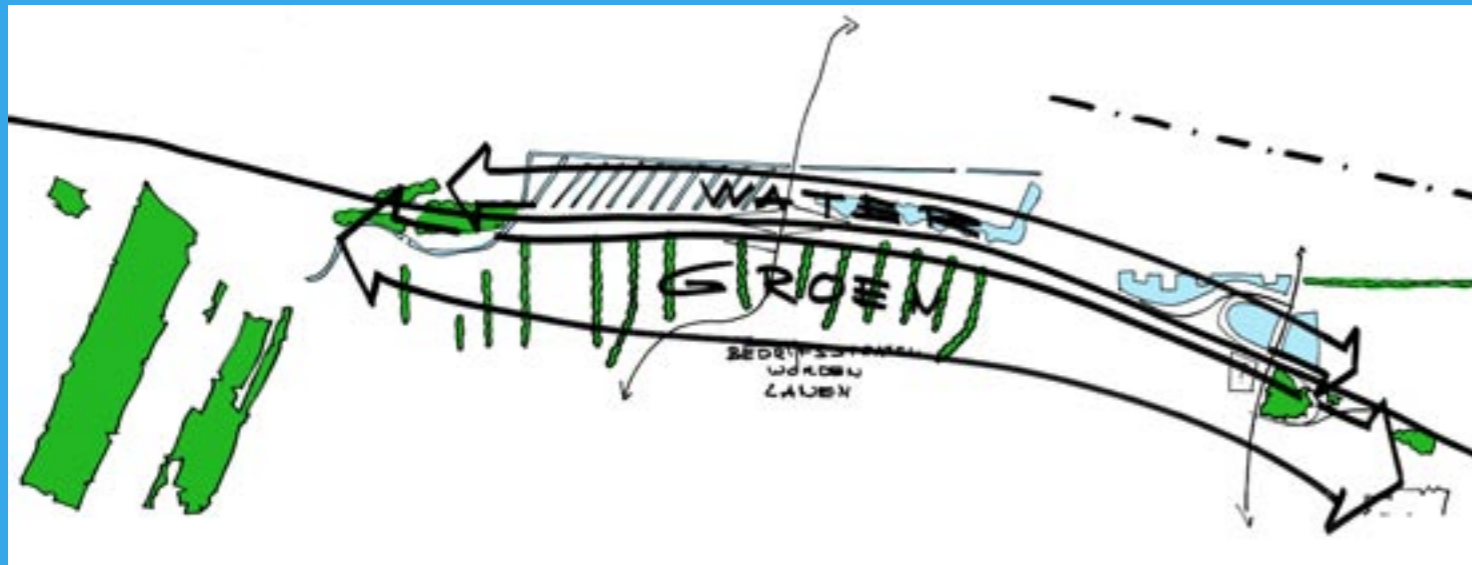
- Landschappelijke inrichting**, waarbij een goede mix van bebouwing en groen biedt kansen voor het motto van Veenendaal: groenste stad van Nederland;
- De vormgeving van de civieltechnische kunstwerken en met name de aansluitingen van Rondweg-West en –Oost bieden mogelijkheden voor herkenbare **stadsentrees**;
- Diversiteit** als uitgangspunt voor bestaande en toekomstige bebouwing. De bebouwingsmogelijkheden in de diverse projecten bieden ruimte voor diversiteit en één of meer markante objecten.

Deze *bouwstenen* zijn uitgewerkt in de volgende paragrafen.

5.2 Landschappelijke inpassing: groen en water

De landschappelijke inpassing is een *bouwsteen* van het herkenbare stadslandschap langs de A12. Een afwisseling tussen groen en bebouwing wordt in een stedelijke omgeving over het algemeen als prettig ervaren. Daar waar alleen bebouwing en verharding het beeld bepalen wordt dit als kaal en schraal ervaren. Uitgangspunt bij het beeldkwaliteitplan is te komen tot samenhang door de landschappelijke inpassing van de A12 en zijn omgeving. Het landschap is het ruimtelijke kader voor de diversiteit aan bebouwing.

De visie is gericht op het maken van een onderscheid tussen noord- en zuidzijde van de A12. Dit versterkt het karakter van het gebied als geheel, maar houdt ook rekening met de aanwezige en geplande verschillen in bebouwing en groen.

Visie op gebied langs de A12: noordzijde accent water, zuidzijde accent opgaand groen

Referentiebeeld: bastions

Noordzijde A12: accent water

Bij de landschappelijke inrichting van de noordzijde van de A12 ligt de nadruk op water. Dit sluit aan op de plannen voor het gemeenschappelijke bedrijventerrein van Ede en Veenendaal (Klomp-Oost) met bebouwing in en aan het water. Aansluitend hierop is de strook grond tussen de A12 en bedrijventerrein De Batterijen ingericht met water. Dit water schept afstand tot de bebouwing, laat gebouwen spiegelen in het water en geeft een extra identiteit aan het gebied. In het water is ruimte voor zogeheten parkeerbastions. Deze verwijzen naar de gedachte achter de opzet van het bedrijventerrein De Batterijen. Hiervoor is teruggegrepen op Oudhollandse verdedigingswerken, zoals het Fort aan de Buursteeg.

Zuidzijde A12: accent groen en bomen

Aan de zuidzijde van de A12 is het uitgangspunt een afwisseling tussen opgaand groen (bomen) en bebouwing door:

- het verstevigen van de haaksliggende structuur aan de zuidzijde van de A12 door lanen op het bedrijventerrein, dit in combinatie met;
- het plaatsen van boomgroepen op de koppen van de noord-zuid gerichte straten.

Het benadrukken van alle noord-zuid straten is teveel van het goede; dit zou een te snelle opeenvolging van boomgroepen betekenen. In plaats van accenten ontstaat een vrijwel aaneengesloten complex van bomen. Gekozen is voor het benadrukken van negen straten met boomblokken en bijhorende rijen bomen.

Met het verbreden van de A12 verdwijnen natuurwaarden langs de snelweg, onder meer door het kappen van bomen. De gemeente werkt in overleg met Rijkswaterstaat aan een plan voor groencompensatie.

Een belangrijk uitgangspunt is dat compensatie zal plaats vinden in de omgeving van de A12 te Veenendaal. In de kapvergunning verleend door de gemeente staat dat het nodig is "om de keten van ruimtelijke, ecologische en recreatieve voorzieningen zo goed mogelijk te herstellen". In dit Beeldkwaliteitplan is vooral ingezoomd op het meest zichtbare element: de te kappen en wederom te plaatsen

bomen. Nieuw te planten bomen zijn vooral gesitueerd aan de zuidzijde van de A12, en in mindere mate aan de noordzijde. In volgorde van afnemend belang voor het bepalen van de compensatie betekent dat in de nieuwe situatie:

- aan de zuidzijde van de A12 boomgroepen worden geplant;
- de straten op de bedrijventerreinen ten zuiden van de A12 aan één zijde worden voorzien van een rij bomen;
- verspreid enkele boomgroepen of solitair ingeplant worden aan weerszijden van de A12.

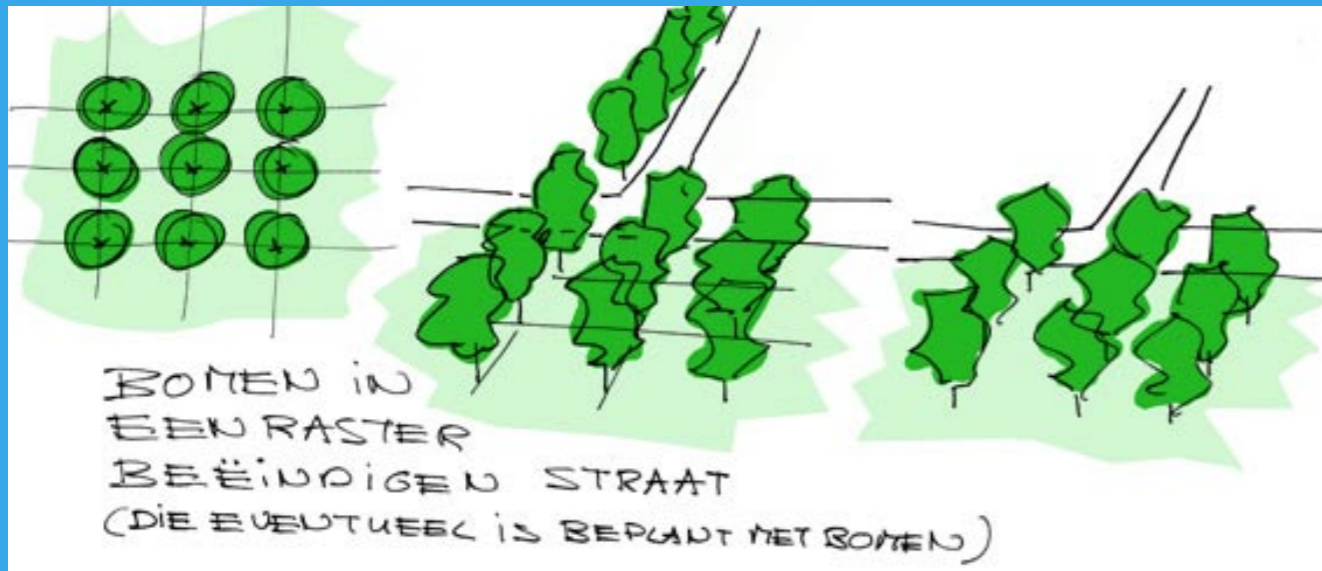
5.3 Civieltechnische kunstwerken en markante plekken: herkenning

De inpassing en vormgeving van civieltechnische kunstwerken als stadsentrees is een onderdeel van het herkenbare stadslandschap langs de A12. De nieuwe aansluitingen van de Rondweg-West en -Oost op de A12 bieden de mogelijkheid voor het markeren van de entrees tot Veenendaal. Volgens de plannen van Rijkswaterstaat worden dit, in aansluiting op het routeontwerp voor de A12 (Regenboogroute) 'stedelijk' viaducten.

De nieuwe aansluiting Rondweg-Oost op de A12 bestaat uit een stelsel van op- en afritten met in de lussen ruimte voor groen, water en een fietspad. De aanleg van deze aansluiting is, onder voorbehoud van diverse procedures en mogelijke vertragingen, voorzien in 2007.

Aan de plannen voor de aansluiting van de Rondweg-West wordt nog gewerkt. Hoogstwaarschijnlijk zal de aansluiting bestaan uit een lus aan de noordzijde van de A12 en aangepaste op- en afritten aan de zuidzijde. De gemeente is betrokken bij de planvorming van deze aansluiting.

In aansluiting op het onderscheid tussen de noord- en zuidzijde van de A12 is in de noordelijke lussen water geprojecteerd en in de aansluitingen aan de zuidzijde van de A12 groenvoorzieningen (bomen).

Boomgroepen aan de zuidzijde van de A12 zorgen voor een afwisselend beeld: bebouwing en groen

Geluidsscherm langs de A12 (prototype A30)

Tussen Veenendaal-Oost en A12

Met de aansluiting van de Rondweg-Oost op de A12 en de bebouwing van Veenendaal-Oost kan het gebied ten noorden van de Buurtlaan-Oost heringericht worden. In het Structuurplan Duurzaam Veenendaal-Oost is het gebied aangewezen voor 'hoogwaardige bedrijven/groen/verkeersdoeleinden (nader uit te werken)'. Het gebied ten oosten van deze locatie is in het genoemde Structuurplan aangewezen voor 'groen'. Op de locatie bevinden zich momenteel een (boom)kwekerij en twee woningen (Buurtlaan-Oost nummers 171, 173 e 175). Ten oosten van de locatie ligt de natuurontwikkelingzone. De locatie is geschikt voor bedrijven met een markante vormgeving. De locatie is (beperkt) zichtbaar vanaf de A12, maar ligt volop in het zicht vanaf de op- en afritten, en zodoende aan te merken als een markante plek.

De ontwikkeling en aanleg van een geluidsscherm is afhankelijk van de vormgeving van de noordelijke woonbebouwing van Veenendaal-Oost en de inrichting van het gebied tussen de Buurtlaan-Oost en A12. Momenteel zijn de vorm en ligging van een geluidwerende voorziening nog niet bekend. Van belang is dat Rijkswaterstaat, in het kader van het routeontwerp voor de A12 (Regenboogroute), een prototype geluidsscherm heeft ontwikkeld.

5.4 Bebouwing langs de A12: dynamiek en diversiteit

Behouden en versterken van de diversiteit aan bebouwing langs de A12 is een bouwsteen van het herkenbare stadslandschap. Aan de noordzijde van de snelweg wordt de rand van het bedrijventerrein De Batterijen ontwikkeld met diverse gebouwen. Aan de zuidzijde van de A12 gaat het om de bestaande bedrijventerreinen en het gebied ten noorden van de woningbouwlocatie Veenendaal-Oost.

De bedrijfsbebouwing aan de zuidzijde van de A12 is divers. Opwaardering en intensivering van het bedrijventerrein zijn mogelijk door:

- de noord-zuid straten voorzien van (extra) bomen, zoals verwoord in paragraaf 5.2;
- een zorgvuldig(er) ruimtegebruik. Middels nieuwe bebouwing is het mogelijk het beeld te verfriaaien en tevens de ruimte (c.q. gronden) efficiënter te gebruiken. Een onderzoek naar zorgvuldig ruimtegebruik en mogelijke voordelen voor ondernemers is hiervoor nodig.

Binnen de diversiteit aan gebouwen is er ruimte voor bijzondere vormgeving c.q. markante gebouwen. Ontwikkeling hiervan is aan 'de markt'. De bijzondere rand van De Batterijen levert een bijzonder geheel op met een continue onderbouw en individueel herkenbare gebouwen daarboven: Het Vizier. Het gebied tussen A12 en Veenendaal-Oost bevat diverse ingrediënten om tot een bijzondere vormgeving te komen, zoals hiervoor reeds is beschreven.

Uitsnede van visie Beeldkwaliteitplan op gebied ten zuiden van de A12

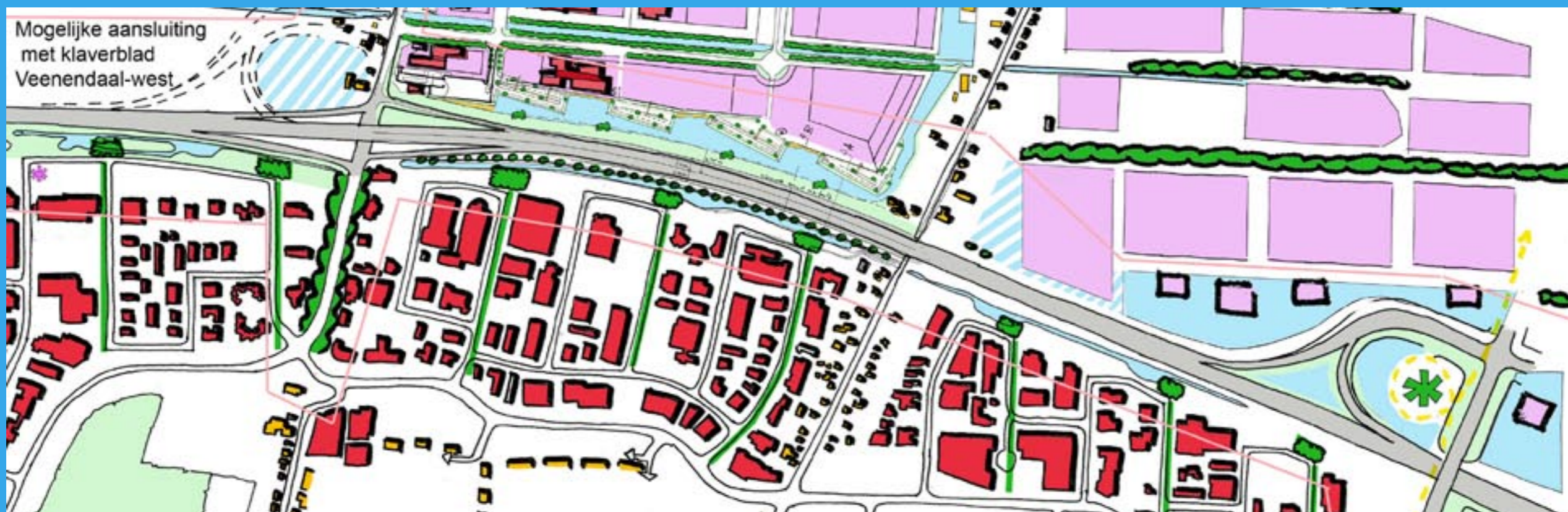

Toelichting bij bovenstaande tekening: Zuidzijde

Het huidige bebouwingsbeeld van de bestaande bedrijventerreinen aan de zuidzijde van de A12 is divers. Dit beeld zal niet ingrijpend veranderen. Met het verdwijnen van de bomen komen de bedrijven meer en beter in het zicht. Naast de mooie zaken zullen ook minder fraaie elementen beter zichtbaar worden.

Op de tekening is zichtbaar dat aan de zuidzijde van de A12:

- boomgroepen geplaatst zijn als beëindiging van noord-zuid gerichte straten van de bedrijven terreinen;
- in combinatie met de boomgroepen enkele straten van de bedrijventerreinen voorzien worden van aanvullende bomenrijen. Boomgroepen en rijen bomen benadrukken de noord-zuid gerichte lijnen waardoor 'groene coulissen' ontstaan waartussen de bebouwing staat;
- een rij bestaande bomen tussen de Rondweg-West en Stationsstraat gehandhaafd blijft;
- een groep bomen is gesitueerd in de zuidelijke lus van de aansluiting Rondweg-Oost op de A12;
- het gebied tussen Veenendaal-Oost en de A12 bestemd is voor bedrijfsbebouwing met een markante vormgeving.

Uitsnede van visie Beeldkwaliteitplan op gebied ten noorden van de A12

Toelichting bij boven- en nevenstaande tekeningen: Noordzijde

Het bebouwingsbeeld aan de noordzijde van de A12 is volop in beweging. Op de grond van gemeente Veenendaal wordt Het Vizier ontwikkeld. Dit is een beeldbepalend onderdeel van De Batterijen. De bebouwing in Het Vizier bestaat uit een grote diversiteit aan gebouwen op een continue onderbouw: een 'plint' met productie- en parkeerruimte. Bovenop deze plint zijn individueel herkenbare gebouwen gepland tot een maximale bouwhoogte van 24 meter. Het Vizier sluit aan op de gewenste diversiteit langs de A12.

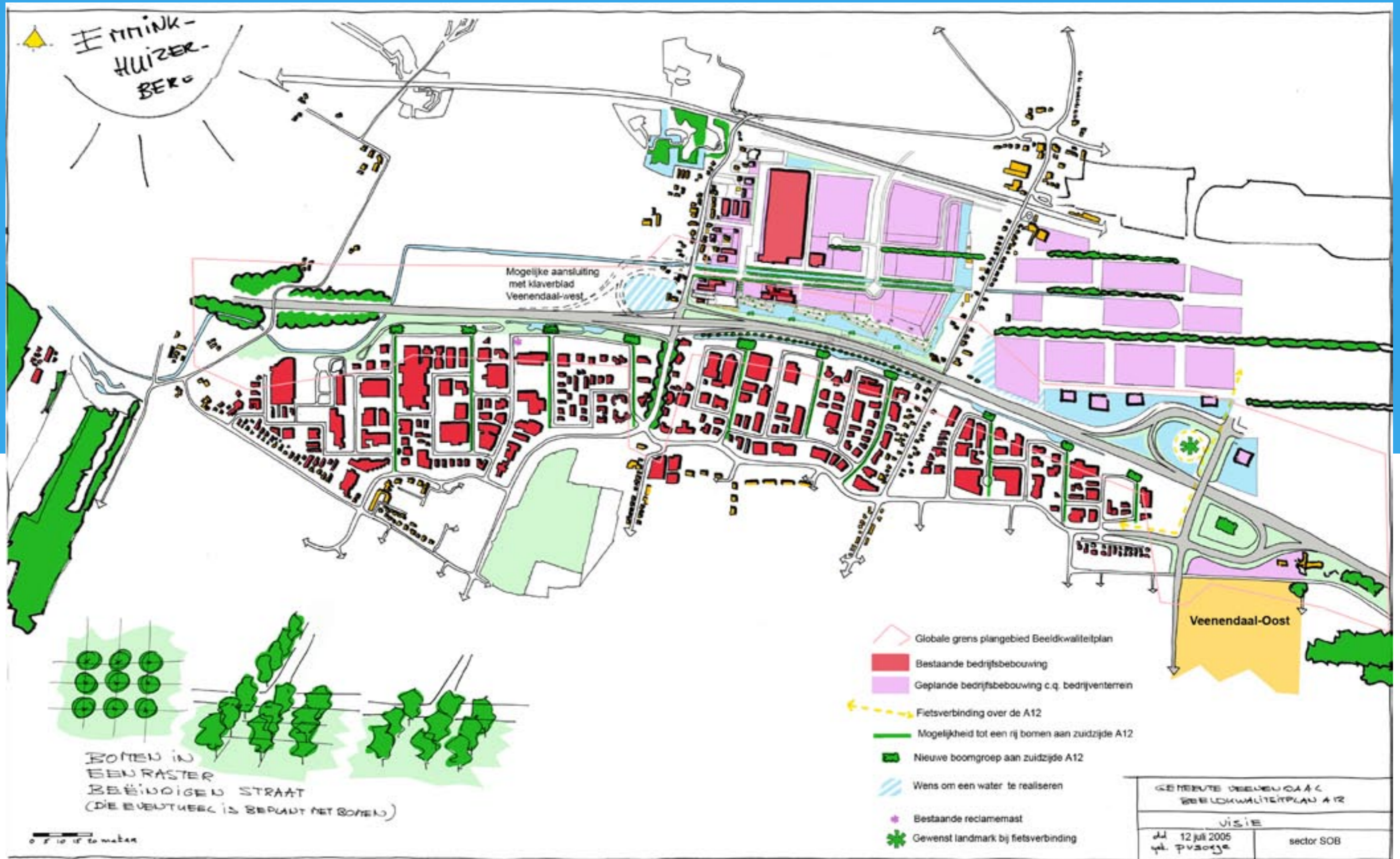
In dit Beeldkwaliteitplan A12 is de mogelijkheid voor meer bebouwing aan de oostzijde van de Traverse, tussen weg en bestaande bebouwing, onderzocht en opgenomen. Deze studie naar meer bebouwing en parkeerplaatsen is voorgelegd aan de huidige eigenaren.

De inrichting van de strook grond langs de A12 en extra bebouwingmogelijkheden worden opgenomen in de herziening van het bestemmingsplan De Batterijen: aanvang 2005, mogelijke afronding 2007/8.

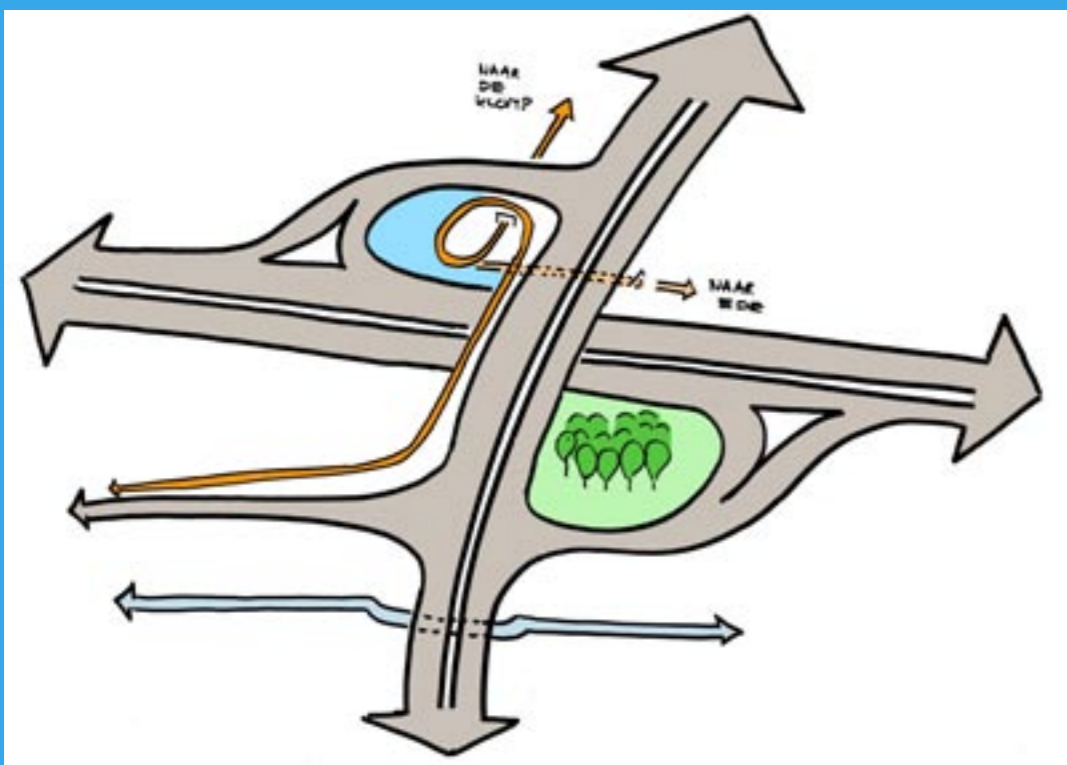
Op het grondgebied van gemeente Ede wordt eveneens een bedrijventerrein ontwikkeld. Zowel voor De Batterijen (Het Vizier) als voor de Klomp-Oost is een beeldkwaliteitplan opgesteld.

Uitsnede van visie Beeldkwaliteitplan: inrichting gebied tussen Batterijen en A12 met water en parkeerbastions, bebouwingmogelijkheid naast de straat 'Traverse'

Visie op het gebied langs de A12 volgens onderhavige Beeldkwaliteitplan

Schematisch overzicht aansluiting Rondweg-Oost / A12 met bomen in de zuidelijke lus en ten noorden van de A12 water

6. Acties en kaderstellende uitspraken

Het Beeldkwaliteitplan voor de A12 bevat randvoorwaarden, uitgangspunten en acties die doorwerken in diverse projecten. Om handen en voeten te geven aan de visie in het Beeldkwaliteitplan zijn in dit hoofdstuk de concrete acties per project aangegeven.

1. Groencompensatieplan

De afdeling Wijkbeheer van de gemeente Veenendaal stelt een Groencompensatieplan op. Dit plan is gericht op de compensatie van de verdwenen natuurwaarden na het verbreden van de A12, alsmede de landschappelijke inpassing van de A12. Het plan wordt overlegd aan RWS, en zal afgestemd zijn op het Groenstructuurplan van de gemeente Veenendaal en het onderhoudige Beeldkwaliteitplan A12. Grofweg betekent dit boomgroepen en rijen bomen aan de zuidzijde van de A12. Aan de noordzijde vindt landschappelijke inpassing plaats met water en verspreid staande boomgroepen en solitair.

2. Herinrichting strook tussen Batterijen en A12

De strook tussen bedrijventerrein Batterijen en A12 is in dit Beeldkwaliteitplan bestemd voor water en parkeerbastions. Deze inrichting dient te worden vastgelegd in de geplande herziening van het bestemmingsplan De Batterijen. Tevens zullen afspraken met Stichts Beheer gemaakt worden over de 'groene' inrichting van de parkeerbastions met bomen, hagen en gras.

3. Ontwikkelingsmogelijkheden naast de Traverse op De Batterijen

In het Beeldkwaliteitplan A12 zijn bebouwingmogelijkheden opgenomen naast de Traverse op De Batterijen. Deze mogelijkheden maken de herinrichting van de strook tussen A12 en Batterijen alsmede een oplossing voor het parkeerprobleem ter plaatse mogelijk. Bebouwingmogelijkheden, parkeerbastion en water dienen te worden vastgelegd in de herziening van het bestemmingsplan De Batterijen. Tevens is het noodzakelijk afspraken te maken met de eigenaren over de 'groene' inrichting van het parkeerbastion met bomen, hagen en gras.

4. Inrichting locatie Buurtlaan-Oost / A12

In het Structuurplan Duurzaam Veenendaal-Oost is het gebied tussen Veenendaal-Oost en A12 aangewezen voor 'hoogwaardige bedrijven/groen/verkeersdoeleinden (nader uit te werken)'. Met de plannen voor de aansluiting van de Rondweg-Oost op de A12 is de contour van dit gebied duidelijker geworden. Met een uitwerking van het genoemde Structuurplan dient de inrichting van de locatie onderzocht te worden. Uitgangspunt daarbij is een combinatie van bedrijven, groen en geluidwerende voorzieningen om te komen tot een markante plek langs de A12.

5. Vormgeven van aansluiting Rondweg-Oost / A12

De noordelijke en zuidelijke lussen tussen op-, afritten en A12 dienen conform het Beeldkwaliteitplan inricht te worden met respectievelijk water en bomen. De gemeente brengt uitgangspunten in bij ambtelijke projectgroep.

6. Vormgeven aansluiting Rondweg-West / A12

Medio 2005 is een aanvang gemaakt met de voorbereiding van de verbreding van de A12 tussen Veenendaal en Maarsbergen. De gemeente neemt deel aan de projectgroep en brengt uitgangspunten in. De landschappelijke inpassing van de A12 en de vormgeving van een nieuwe aansluiting van Rondweg-West op de A12 dienen plaats te vinden conform het Beeldkwaliteitplan A12. Dat betekent aan de noordzijde water in de lus met op- en afritten, en aan de zuidzijde van de snelweg boomgroepen en rijen bomen.

7. Onderzoek naar verfraaien van het beeld aan de zuidzijde van de A12 door zorgvuldig ruimtegebruik

Het onderzoek is gericht op het bepalen van het gewenste beeld van de bedrijventerreinen en de strategie om dit beeld te bereiken. Door het beter benutten van de fysieke ruimte op de bestaande bedrijventerreinen kan het beeld aan de zuidzijde van de A12 worden verfraaid. Belangrijk daarbij is het onderzoeken en aangeven van (mogelijke) voordelen voor ondernemers. Het doel is verfraaien en een zorgvuldiger ruimtegebruik. Dat betekent meer bebouwing op minder grond, maar ook anders bouwen dan tot nu toe.

Colofon

Beeldkwaliteitplan A12

Sector Stedelijke Ontwikkeling en Beheer
Afdeling Stadsontwikkeling
Team Ruimtelijke Plannen

Veenendaal
Postbus 110
3900 BC Veenendaal
Telefoon: 0318 – 535 342
Telefax: 0318 – 553 834